

מסורת הש"ס

המביא פרק רביעי ביצה

ל

עין משפט
גזר מצוה

ב א מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ה"ל פ"ה מ"ה י"ט
 טו"ט פ"ה מ"ה י"ט
 ז ב מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ח"ט ט"ז
 ג ד מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ט"ז פ"ה מ"ה י"ט
 ה ד מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ט"ז פ"ה מ"ה י"ט
 ו ה מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ט"ז פ"ה מ"ה י"ט
 ז ח מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ט"ז פ"ה מ"ה י"ט
 ח ט מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ט"ז פ"ה מ"ה י"ט
 ט י מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ט"ז פ"ה מ"ה י"ט
 י י מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ט"ז פ"ה מ"ה י"ט
 יא יב מ"י פ"ה מ"ה י"ט
 ט"ז פ"ה מ"ה י"ט

לעוי רש"י
 פורק"א. קלשון.

רבינו חננאל

חנן א"א אשכנזי
 לשונות מותר לישנות
 כדרכו. אתקין רבא
 במחורו. התקין תרשימו
 את הקבוקב בדוחקא.
 יעסר אותן בשנינו
 הווסת. וכי אשכנזי
 לשונות מותר. א"ר רבא בר
 רב חנן לאבי (אמור רבנן)
 כל היכא דאשכנזי לשנינו
 משנינו. וזאת הני נשי
 מלואות מים בלא שנינו.
 א"ל מי שדרכה למלואות
 בכלי גדול תמלא כקטן.
 מרבה בשאיבה. צריכה
 לשאוב כמה פעמים כדי
 סיפוקה. מי שזיהיה
 שואבה בכלי הגדול פעם
 אחת. מי שדרכה למלואות
 כקטן תמלא בגדול. מרבה
 בכבוד משאו. תסתה.
 פעמים שיפול הסיני
 וצריכה לעספו. תחשרה.
 פעמים שיחזקו צריכה
 לקשר. תסתה כבוד.
 פעמים שישייר (המים)
 (הטורח) מים ותחטטוהו
 ברי"ט. הלכך לא אשכנזי
 ולפיכך שרי. תוב א"ל חנן
 אין מטפחין ואין מטפחין
 ואין סוקרין. פירוש
 מטפחין סיפוק שבא
 בחטמו. כדכתיב ויפסוק
 את כפיו. טיפוח לרצונו.
 והאינון קא תימן להו
 דקא עבדי ולא אמרינן
 להו ולא מיד. א"ל
 וליעספין הא דאמר רבה
 לא ישב אדם כפי הלחי
 של סבוי דילמא מנוד
 ליה חפץ חזק חזק ואחתי
 לאחתי. והאינון חזקין
 דיבית אפוסא דליחא ולא
 אמרינן להו ולא מיד.
 אלא הנח להן לישראל
 שיזנו שנגינן ואל יהו
 מודיין. וזני מילי בדובק
 אבל בדאורייתא לא
 שבקינן להו. ונחשו
 אחרינא ליש בדובק
 וליש בדאורייתא. דהא
 תוספת יוה"כ דאורייתא
 הוא וקא אכלו וקא שתי
 עד חשיבה ולא אמרינן להו
 ולא מיד. מתחילין
 בערימת התבן. אקמיר רב
 כהנא לר' שמעון דלית

דרדו ברנא. פ"י נעמר שקורים פורק"א ועשו כמין רגל לדרו
 באגרא בין שנים כמות על כחפיהס דהיינו שני והו
 להקל כפ"ה וקשה דנכוף פ' האומנין (ב"מ דף פג.) משמע דמשאו
 כד נשאין בקל כרגל מנאגרא אלא נראה דאפילו מכניד יותר
 מכל מקום לא חיישינן כיון דמשנה
 מדך מול וכן נמי פירש הקונטרס
 גבי דדרו באגרא לדרו זאכפא
 ואפילו נמי אין להקל מכל מקום
 שני הוא:

דמליא בחצבא רבה תמלי
בחצבא וזמא הא קא
מפשא בהלכותא. וא"ת מאי פריך וקא
 מפשא בהלכותא והא אמרינן לעיל
 דאפשי בהלכותא שפיר דמי כשיעשה
 דרך שני ויש לומר דהא מפיס
 בהלכותא ושני נמי ליכא דבחול נמי
 עבדינן הכי:

זמנין דמטמיש בהו זמא ואתי
צ"די חשיבה. וא"ת והא
 אמר נפרוס סודרא עליה ולא חיישינן
 לדי חשיבה וי"ל דלעיל מירי חשיבה
 שפסו כולו ופי' לר' ולכך לא חיישינן
 לחשיבה ועי"ל דהא מירי חשיבה
 מים דאסורה משום לנזן וא"כ כי
 נפל (ו) בגויה מילא חמי לדי חשיבה
 אכל הים מירי כיון דחשיבה שני
 אסורה משום דש וא"כ כי נפל
 אלארעא הולך לאבוד ולא חיישינן
 לחשיבה: **אין מטפחין.** פ"ה
 משום שר' או משום אכל ולא היריד
 דחפוק ליה דאסור משום עבר ואפי'
 בחול המועד כדאיתא בפ' אלו
 מגלחין (מ"ק דף כח:) ולקמיה (דף לו.)
 מפרש שמה יתקן כלי שיר:

תנן אין מטפחין ואין סוקרין.
 פרש"י שמה יתקן כלי שיר
 ומיהו לדין שר' דדוקא כימינן שר'
 נקילין לעשות כלי שיר שיך למגור
 אכל לדין אין אנו נקילין לעשות
 כלי שיר ולא שיך למגור:

דהא תוספת יוה"כ דאורייתא היא
ואב"י ורשב"י ער חשבה ב'.
 משמע דיש שיעור לתוספת יוה"כ
 מהלכין להפסיק מנעדר יוס דהא
 דלא לא היו אוכלים ממש עד חשכה
 ודעבדי אסורא מלדורייתא ואפ"כ
 קאמר מוטב שיהו ישראל שנגינן ולא
 יהיו (ו) מודיין ופ"י התוספת לא
 הונכר השעור ולכך יש לזהר
 ולהפסיק מנעדי(י):

התם בתבוא סריא דאית ביה
קוצים. וגם אינו ראוי
 למאכל כהמה וקאי להסקה ואפילו
 רבי יהודה מודה וא"ת מאי שנא
 מעצים שבמוקצה דקא אכר רבי
 יהודה אע"י דחזין להסקה וי"ל דלא
 דמי דדוקא גבי אורז של תנן
 לא הקצה דעמו לנה שראוי עתה
 דלא הקצה דעמו כי אם ממאכל כהמה
 ועמה הוא ראוי להסקה ומוה לא
 עי"ס הקצה דעמו ממה שראוי עתה:

דנפקא לן (וימא ד' פ"ב) מוענימס את
נפשויםס כשעשה(י) ואכלי
ושאו עד שחשכה גרס. ולא גרס משחכה: **כאולר.** נדבר האזור
 שהיה מוקצה לאזורו לזמן ארוך כהאי גוונא דקמחא אזורין אומר לכהמה: **אשוחי.** ארו נקבה: **דמוקצה מחמת חסרון כים נינוסו.** דמתי יקרין: **דמתני לר.** לדר כהנא: **הננא סריא.** נקרב ומסריח שאין ראוי
 למאכל כהמה וסתמיה לעצים ולא לכהמה והיינו לאורז(י): **לעניא.** לעיט לזמן לניס: **דאוס ביה קוים.** ואין יכול לנכלל צירי וצרגליו: **מניו**

ליה מוקצה. וסיפא דקתני אבל לא בעצים שבמוקצה. בארזי ואשוחי. כלומר אלו העצים קרות הן ומוקצה מחמת חסרון
 כים אפילו ר' שמעון מודה אשוחי. איכא דמתני להא דרב כהנא אסיפא. אבל לא בעצים שבמוקצה. ואקמיר רב כהנא לר'
 יהודה דאית ליה מוקצה. ורישא דקתני מחילין בערימת התבן כתיבא סריא ולא עבדו מינה אצור.

ומחילין בערימת הסבן. להסק ואע"פ שלא זמנה מנעדי ולא היה
 רגיל להסקי ממנה. והשתא משמע דלית ליה מוקצה: **אכל לא נעליס**
שבמוקצה. רחבה שאחורי הכמים קרויה מוקצה על שם שהיא מוקצה
 לאחור ואין נכנסים ויואלין בה תדיר וס' נותנין עי"ס וכל דבר שאין
 דעמו ליעול עד זמן מרובה. ובגמרא
 פריך סיפא לרישא והשתא משמע
 דלית ליה מוקצה: **גמ' ואס אי**
אפרי לנפוס. כגון שזמן אורחיס
 הרבה וזרין להניח הרבה צידה
 מותר: **דרדו בדוקא.** משאוי שאלס
 יחד ושוא על חפיו בחול כעזרה
 אס' צא לשאת אמו צ"ט לזוך י"ט
 כגון חבית או שק מלא פירות ישאנו
 צ"ט. כרגל עמר שקורין פורק"א
 כדמי נושא מלה למכור מפני שצריך
 שנות וכשהוא משנה יטנה להקל
 משאו ולא להרבות טורח צ"ט ועמר
 זה נוח הוא לשאת בו משא כד
 וכשנשא בו חבית הנשאת נכתף
 משנה להקל הוא: **דרדו כרגל.**
 משוי חבית גדולה שרגילין לשאת
 אותה כרגל: **לדרו באגרא.** ישאיה
 צ"ט צשני בני אלס כמות על
 כחפיהס דהיינו נמי שני להקל:
דרדו באגרא. כמות על כחפיהס
 לדרו צ"ט נשאו משוי זאכפא כמות
 צריכס לעשות שני. וזע"פ שאינו
 להקל מ"מ שני הוא ואינו מרבה
 טורח בשניו: **נפרוס סודרא.** קל
 הוא ואינו מכניד ושני (ב) הוא
 כעלמא ולהאנע: **ואס אי אפרי**
לשנו. שאין לו סודר לאסומו: **מלין**
מיל. שאובות מים מן הנהר: **ספסייה**
כנכסמא. כמו של עץ העשוי לכדין:
ומנין דמפסיק. שצריך לקוצרו שלא
 יפול בדרך וזמנין דמפסיק בהליכמו
 ואחי למקשהיה וקשר העשוי להתקין (ו)
 אכ מלכהה הוא: **דמטמיש כמיל.**
 שפרש כמים: **אין מטפחין.** משום
 שיר או משום אכל: **מטפחין.** ידיו
 זו לו: **מטפחין.** קר על קי: **מיקדין.**
 כרגל. וכולס נאקרו משום שנות גזרה
 שמה יתקן כלי שיר כפרק משלין
 (לקמן דף לו.): **אפוסא דליחא.** לחי
 הממיר כמדי כשבת: **דלמא מנודר ליה**
תנן. כהנ"ר חוק ללמי: **ואחי לאשוחי.**
 ממתן שאינו כמניו מקריה להכיר
 שזה רה"ר זה רה"י ומציאו: **וקא**
מנודר כהכייבו ומייסי לכו לא גרסי:
ולא אמרינן לכו ולא מיד. זע"פ
 דעבדן אדרבנן דלמור לא לימדי
 ואינוהו יתמן: **הנה להס.** נדבר
 שהרגילו בו ולא יחזרו בהס: **מוטב**
כשיעשו שנגינן ואל יעשו מודיין. לעבור
 כשיעשו שנגינן ואל יעשו כן: **והני מילי.**
 דהנה להס לישראל: **כדרבנן.** היכא
 דארגילו למעבר אדרבנן כי הנן
 דמטפחין והנן דיתמן אפוסא דליחא:
וסופס יוס הכסוריס. שצריך להתמיל
 ולהתענות מנעדר יוס דאורייתא היא

(א) ונעויוין סג. ובכפסיס
 ה: סג שרי' דיה מחוס
 עיור של רבא. (ב) גריסת
 ה"ר' כרגל וכו' הוא כנעין
 עקר רגל. (ג) ע"י שבת קתח.
 (ד) שבת קתח: ופ"י.
 (ה) ונ' מכהיס ליעלין.
 (ו) לקמן לו: שבת קתח:
 (ז) שבת קתח. וקמח:
 (ח) ו"ל צ"ל אלהס כ"ר' פ'
 וזנין ורבי'ס ס' ס' י'
 חולין ורבי'ס ס' ס' י'
 וכו' ס' עשה הירשא
 (ט) וצ"ב ס' (י) ונ' י'
 מוס' שבת ה' ד"ה ופ'
 וכו' י"ב ס' ד"ה מוטב
 ומוס' פ"ו ד' ד"ה סה"ל
 (כ) שבת קתח: פ"י.
 (ל) וקמח קמח.
 (מ) ונלחקין: רש"י.
 (נ) ויקרא כג. (ס) לו
 אלא. ג"ל מוהר"ם.
 (פ) ואפ"ס שאינו להקל צ"ל.
 (צ) ג"ל גויה. רש"י.
 (ק) שאינו טיולס לנאמ'
 דעבדי אסורא. (ק) מודיין
 יתוספת ו' לא הוכר. ג"ל
 וישן כהכ"ס פ' בתל'
 וזמנין (ס' ח) מכהיס.
 (ד) וזמנין (ס' ח) ר"ה ט' ד"ה
 ורבי עקיבא ס' י'.

הגהות הב"ח

(א) הנהו ד"ה נפרוס
 וכי וכו' בעלמא נפרוס
 ורבינו: (ב) תוס' ד"ה
 יתמן וכו' כי נפול בגו
 מילא חמי:

הגהות הנ"א

[א] גמ' בדוקא. צ"ב
 הרבנים פ"י בדוקא
 כמות. כרגל על בני
 מחילין. באגרא על
 הכסף. זאכפא כיון לפי
 הענין של רבא: [ב] אין
 המסירה נכתבה וכו'
 דמפסיק כי כ"ל ועי'
 רש"י ומתירוס:

הגהות מהר"ב

א' נבי' זמנין דנפיל ואחי
 לחמי. צ"ב עיין מהר"ם
 לזנין ולא נכח זה וישן
 שיהי קובל דגרימ' זמנין
 דמחבר ואחי לחמי
 ובערס אסורין מד' טעלות
 ועיין כמבי' ס' ק"י פ"ק
 ט"ז:

מוסף רש"י

אבל לא בעצים
 שבמוקצה. סהניס
 כהכסה אחורי כיון
 והקטל לימות המשיח.
 מוקצה רחבה שאחורי
 כמים. שהקלה אחורי כיון
 הכניס סס דבר לאורז
 (שבח פ"ו).
 דמטפחין. וכן דמנרס
 ליה כסוי קמ' ליה כנפ.
 וזמנין דמפסיק ואחי
 למקריה. והיא קשר של
 קיפוס דאסור מחילין
 (שם קתח). ואחי ליערי
 חשיבה. ויקמחמ' ליערי
 נפרוס סודרא עליה. כדבר
 יב' תמירי (שם). אין
 מטפחין. צ"ב יקוסן (ד'
 על הל' שבת קתח). אין
 מטפחין. על קי' יקוסן
 (ד' א' ק' כל ק' משום
 לפי שאין יטב כל כך מני להכיר (שם קתח). תנן המגלגל ט"ו ד' לחמת
 (שם). בארזי ואשוחי. וכו' ארז וכו' נקב' שמודין לנגין (שבח פ"ו).